

บทคัดย่อ

ในนิติสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย กฎหมายทุกประเทศยอมรับว่าผู้ขายมีหน้าที่ทำให้สินค้าปลอดจากการรบกวนสิทธิโดยบุคคลภายนอก ซึ่งหากผู้ขายไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้ ผู้ซื้ออาจได้รับความเสียหายจากค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น ถูกจำกัดสิทธิในสินค้า ไม่อาจใช้สอยสินค้าได้ตามที่ตนต้องการ หรือแม้กระทั่งอาจจะต้องคืนสินค้าให้แก่บุคคลภายนอก

หน้าที่ของผู้ขายในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้าจะมีความซับซ้อนมากขึ้น หากมีความเกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ เพราะ อาจมีความแตกต่างระหว่างกฎหมายของรัฐต่าง ๆ เพื่อแก้ปัญหานี้ บางประเทศได้เข้าเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods - CISG) และใช้ CISG เพื่อกำหนดถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ แต่ยังมีบางประเทศที่ยังไม่เข้าเป็นภาคีของ CISG และใช้กฎหมายภายในของตนกำหนดถึงความสัมพันธ์ดังกล่าว เช่น ประเทศอังกฤษ ซึ่งยังคงใช้ Sale of Goods Act 1979 (SOGA 1979) และประเทศไทย ซึ่งยังคงใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ป.พพ.)

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาบทบัญญัติของ CISG SOGA 1979 และ ป.พพ. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของผู้ขายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้า เพื่อเปรียบเทียบและหาวิธีการที่เหมาะสมกับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ และเสนอแนวทางในการปรับปรุงหรือบัญญัติกฎหมายของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว ซึ่งจากการศึกษา พบว่า CISG SOGA 1979 และ ป.พพ. มีแนวทางที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้า ดังนี้

1. CISG ได้กำหนดให้หน้าที่ของผู้ขายครอบคลุมถึงกรณีบุคคลภายนอกมีสิทธิจริงและไม่มีสิทธิจริง แต่ SOGA 1979 และ ป.พพ. ได้กำหนดว่าผู้ขายจะมีหน้าที่เฉพาะกรณีที่บุคคลภายนอกมีสิทธิจริงเท่านั้น
2. CISG ได้มีการแยกระหว่างหน้าที่ของผู้ขายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทรัพย์สินทางปัญญา กับที่เกี่ยวข้องกับการทรัพย์สินทางปัญญาออกจากกัน แต่ SOGA 1979 และ ป.พพ. ไม่มีการแยกทั้งสองกรณีออกจากกัน
3. ในการกำหนดหน้าที่ของผู้ขายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่เกี่ยวข้องกับการทรัพย์สินทางปัญญา CISG ได้มีการกำหนดจำกัดขอบเขตหน้าที่ของผู้ขายโดยกำหนดกฎหมายที่พิจารณาสิทธิในทางทรัพย์สินทางปัญญา แต่ SOGA 1979 และ ป.พพ. ไม่มีขอบเขตเช่นนั้น

4. ในการพิจารณาการทำหน้าที่ของผู้ชาย CISG กำหนดให้มีทั้งกรณีที่ไม่ต้องและต้องมีการนำความรู้ข้อเท็จจริงของผู้ชายที่เกี่ยวกับความบกพร่องในสิทธิมาพิจารณา แต่ SOGA 1979 และ ป.พ.พ. มีกำหนดให้ผู้ชายมีหน้าที่แม้จะไม่ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความบกพร่องในสิทธิในสินค้า

5. CISG กำหนดให้ใช้เวลาส่งมอบสินค้าในการพิจารณาการทำหน้าที่ของผู้ชายแต่ SOGA 1979 กำหนดให้ใช้เวลาในหลายช่วงเวลาเช่น ขณะทำสัญญา ขณะโอนกรรมสิทธิ์ หรือภายหลังจากส่งมอบสินค้าแล้ว สำหรับ ป.พ.พ. จะใช้เวลาขณะทำสัญญาเป็นหลัก แต่อาจมีขอบเขตไปถึงช่วงหลังทำสัญญาหากความบกพร่องในสิทธินั้นเกิดจากความผิดของผู้ชาย

6. ในการยกเว้นความรับผิดของผู้ชาย CISG กำหนดให้มีการใช้การยอมรับและการรู้ข้อเท็จจริงของผู้ซื้อเพื่อยกเว้นความรับผิดของผู้ชาย แต่ SOGA 1979 และ ป.พ.พ. จะใช้เฉพาะกรณีผู้ซื้อไม่รู้ถึงข้อเท็จจริงเท่านั้น

7. CISG มีการกำหนดหน้าที่ของผู้ซื้อในการแจ้งถึงความบกพร่องในสิทธิในสินค้าให้แก่ผู้ขาย ซึ่งหากไม่ทำผู้ขายจะได้รับการยกเว้นความรับผิด แต่ SOGA 1979 และ ป.พ.พ. ไม่มีการกำหนดหน้าที่ของผู้ซื้อในกรณีนี้ไว้

8. CISG กำหนดให้มีการยกเว้นความรับผิดได้โดยการทำข้อตกลงยกเว้นความรับผิด แต่ในการพิจารณาถึงความมีผลของข้อตกลงยกเว้นความรับผิดนั้นให้พิจารณาตามกฎหมายภายใน แต่ SOGA 1979 และ ป.พ.พ. มีบางกรณีที่บังคับให้กฎหมายภายในของการพิจารณาถึงความมีผลของข้อตกลงยกเว้นความรับผิด

9. CISG ไม่มีการกำหนดเรื่องอายุความในกรณีผู้ขายทำผิดหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิในสินค้าและมีแนวคิดว่าเป็นเรื่องที่ต้องไม่อยู่ภายใต้อายุความใด ๆ แต่กฎหมายอังกฤษและ ป.พ.พ. ได้มีการกำหนดถึงอายุความไว้อย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาถึงแนวทางที่แตกต่างกันของกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ และความเหมาะสมของกฎหมายที่เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้านานาชาติระหว่างประเทศ จะพบว่า CISG มีความเหมาะสมในการกำหนดหน้าที่และความรับผิดของผู้ชายในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้าในการซื้อขายสินค้านานาชาติระหว่างประเทศมากกว่า SOGA 1979 และ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ยกเว้นกรณีที่เกี่ยวข้องกับอายุความ ซึ่งควรจะมีการกำหนดอายุความ เพื่อไม่ทำให้ผู้ขายต้องรับภาระจนเกินสมควร และทำให้เกิดความแน่นอนและคาดหมายได้ในสิทธิของคู่สัญญา ทั้งนี้ การกำหนดเกี่ยวกับอายุความควรคำนึงถึง

1. กรณีที่ผู้ซื้อเลือกใช้วิธีการเยียวยาอื่นนอกจากการให้ผู้ขายเข้าแก้ไข
2. กรณีที่ผู้ขายไม่เข้าทำการแก้ไขหรือไม่อาจแก้ไขได้ในเวลาอันสมควร

3. กรณีที่ผู้ขายแก้ไขได้ แต่ยังคงเหลือความเสียหายแก่ผู้ซื้ออยู่

เนื่องจากหลักเกณฑ์ที่ใช้ใช้ในการกำหนดความรับผิดของผู้ขายในกรณีที่เกี่ยวข้องกับสิทธิในสินค้าที่ใช้อยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์นั้น มีความเหมาะสมกับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศน้อยกว่า CISG ดังนั้น จึงควรมีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นการเฉพาะโดยใช้ CISG เป็นแนวทาง และมีการบัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องอายุความที่ผู้ซื้อต้องเรียกร้องกรณีผู้ขายทำผิดหน้าที่